

Lokal cykelrute

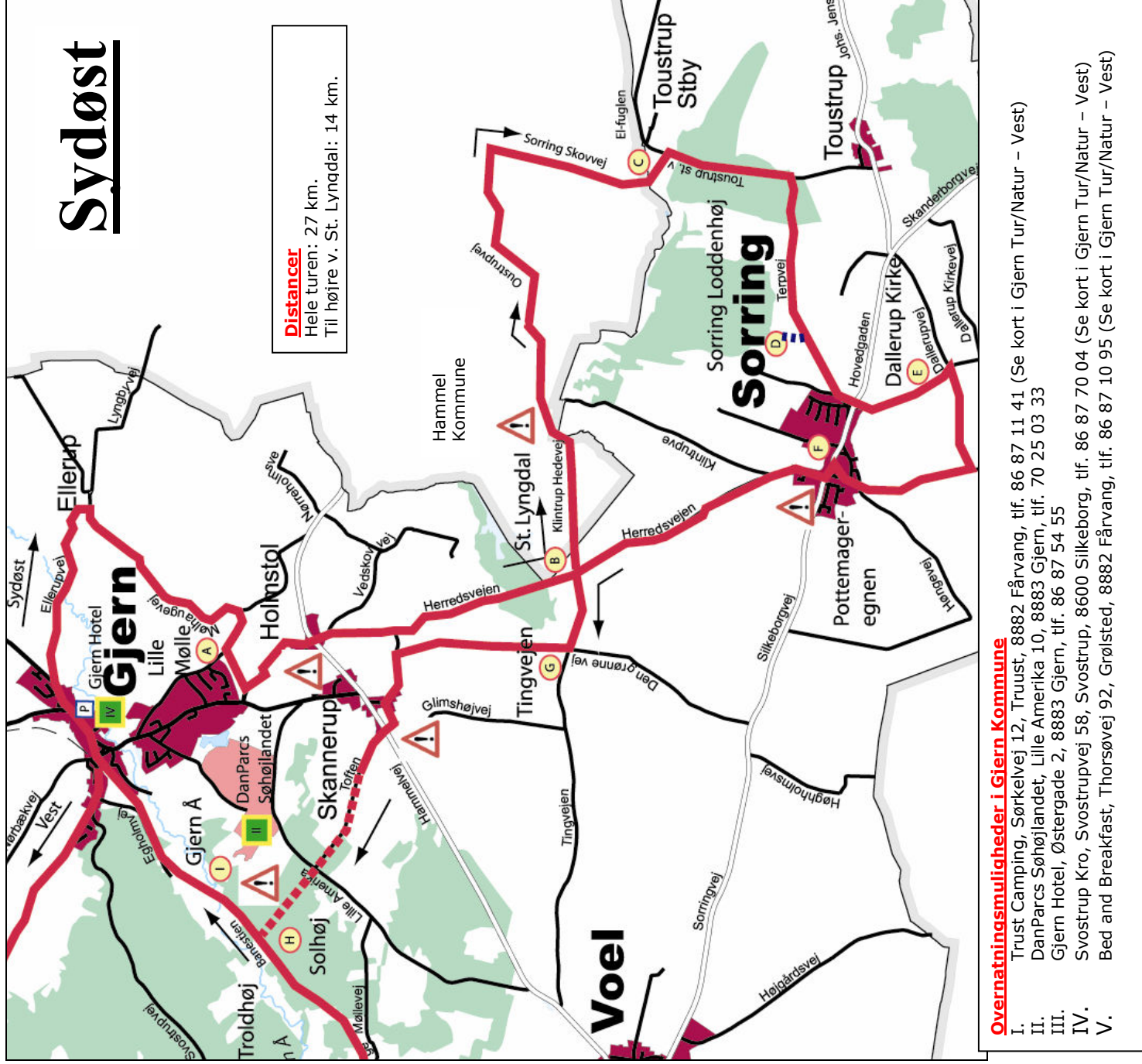

Gjern Kommune byder turister og lokale borgere velkommen på cykelruten Gjern Tur/Natur. Turens primære mål er at føre cyklisten rundt til kommunens mange smukke naturområder ad cyklevenlige veje. Ruten har to "arme", som leder i henholdsvis vestlig og sydøstlig retning. Denne folder beskriver -

Sydøst

Gjern Tur/Natur følger så vidt muligt svagt trafikerede veje. Enkelte steder krydser ruten stærkt befærdede hovedveje, hvor ekstra forsigtighed tilrådes. Ruten er afmærket i terrænet med ovenstående skilt. Passager med grusvej er indtegnet på kortet med stiplede linje. Se advarsler og yderligere informationer på kortet. **Al færdsel sker på eget ansvar!**

Gjern Kommune ønsker alle en rigtig god cykeltur!

Distancer
Hele turen: 27 km.
Til højre v. St. Lyngdal: 14 km.

- Overnatningsmuligheder i Gjern Kommune**
- I. Trust Camping, Sørkelvej 12, Truust, 8882 Fårvang, tlf. 86 87 11 41 (Se kort i Gjern Tur/Natur - Vest)
  - II. DanParcs Søhøjlandet, Lille Amerika 10, 8883 Gjern, tlf. 70 25 03 33
  - III. Gjern Hotel, Østergade 2, 8883 Gjern, tlf. 86 87 54 55
  - IV. Svostrup Kro, Svostrupvej 58, Svostrup, 8600 Silkeborg, tlf. 86 87 70 04 (Se kort i Gjern Tur/Natur - Vest)
  - V. Bed and Breakfast, Thorsøvej 92, Grølsted, 8882 Fårvang, tlf. 86 87 10 95 (Se kort i Gjern Tur/Natur - Vest)

Gjern Tur/Natur

A. Lille Mølle

Lille Mølle har allerede i 1400-tallet fungeret som en simpel kormølle. De nuværende rester af møllen stammer imidlertid fra genopbygningen efter en brand i 1811. (Der er ikke offentlig adgang til Lille Mølle.)

En 16-årig dreng, som tjente på møllegården, blev i 1811 dømt for at have sjalet af møllerens mel og grynvarer og solgt dem videre til egnens beboere. Drengen blev bortvist fra pladsen, og som hævn satte han ild til møllen, hvorved møllerens 7-årige søn og 11 kreaturer indbrændte. Mordbrænderen, som i flg. kilderne, næppe har været klar over disse frygtelige konsekvenser af sin handling, blev dømt til døden og henrettet på galgebakken nord for Århus. Henttelsen foregik ved halsugning, kroppen blev lagt på tjuul og stjele. Skannerup Sogn i fortid og nutid, Niels Sehested, 1994)

B. Højen på St. Lyngdal

En smule lyng på gravhøjen på St. Lyngdal vidner om en tid, hvor dette landskab var helt beklædt med lyng. De store græner, som vokser på de stejle skrænter og dalen, er måske første generation af skov, efter at det hårde arbejde med at rydde lyngen var sat i værk af driftige folk i starten af 1900-tallet.

⚠ Pas på det skarpe sving for enden af nedkørslen fra St. Lyngdal.

C. Toustrup Stationsby

Jernbaneforbindelsen mellem Hammel og Århus blev oprettet i 1902 og med den Toustrup Station. I begyndelsen var der tre afgang dagligt, og de 38 km mellem Hammel og Århus blev tilbagelagt på 1 time og 50 minutter. Området blev i folkmunde kaldet "Toustrup Alper", og var et populært udflugtsmål indtil jernbanen blev nedlagt i 1956. I Toustrup Station er der stadig huse fra jernbanens tid, og i landskabet kan man se rester af baneterrænet. Byen vartegn og samlingspunkt er den såkaldte "Ei-flugl", som ligger få hundrede meter mod nord ad Toustrup Stationsvej. (Kilde: www.taarn.dk)

D. Sorring Loddenhøj

Fra Sorring Loddenhøj (148 m.o.h.) får man et storslået overblik over det midt- og østjyske område. I klart vejr kan man bl.a. se Himmelbjerget (NV), Ejer Bavnehøj (N), Yding Skovhøj (N), senderen på Søsterhøj syd for Århus (Ø) og efter sigende også Viborg Domkirkes spir (NV). Gravhøjen er ikke blevet udgravet, men menes at være anlagt i den sene bronzealder (1800-1000 f. kr.). I denne periode blev op mod 60.000 gravhøje opført landet over.

Nordvest for Sorring Loddenhøj lå den nu overpløjede Sorring Bavnehøj, som udgjorde en del af Jyllands tidligere varslings-

system. I tilfælde af fjendtlige angreb o.l. tændte man ild på bavnen, for dermed at advare andre landsdele. Sorring Bavnehøj lå på hovedlinjen og stod i forbindelse med Ejer Bavnehøj mod syd og Lysgård Bavnehøj mod nord. Ved bavnens lå Bavnhuset, som var beboet af en slags embedsfolk, som altid skulle have tørt træ klar, hvis der blev givet signal fra Ejer Bavnehøj. Bavnens var sidste gang i brug ved krigen i 1864. I dag er det store teletårn et led i den moderne kommunikation.

⚠ Pas på ved krydsning af Hovedgaden i Sorring

E. Dallerup Kirke

Nordøst for Dallerup Kirke har der ligget en lille skov, kaldet *Vien*. Navnet betyder "helligdom", og kirken, som er bygget omkring år 1200, ligger sandsynligvis på et sted, hvor der tidligere har været en hedensk offerplads. Nogle få træer er endnu tilbage.

Om Vien fortælles det, at her holdt "Kjærlinger og Skarnsfolk altid til. Engang sloges her ved højlys Dag to Taterkvinder om en Mand. Kvinderne rev og sled i hinanden, bed og kradsede, og store Lokker gik fra begge Sider med i Købet. Manden tog Sagen med stor Ro og røg Kridtpibe. Den ene bukkede omsider under og blev liggende blodig og bevidstløs, medens den sejrende drog bort med Sejrens Løn under Armen."

Et sagn fortæller, at en jomfru ved navn Dal byggede Dallerup Kirke, og at hun skulle ligge begravet i en høj, som ligger øst for kirkegårdsådet. Så længe hendes grav står urørt, skal ingen kvæggysdomme fjemsøge den gård, på hvis jord gravhøjen ligger. Engang gravede en mand i højen, men straks døde flere af hans køer. Han skyndte sig derfor at udslætte sporene af sit værk. (Kilde: Heilskov og Jensen: Dallerup Sogn, 1948)

F. Pottemagerregnen

Hold til højre på Dybdalsvej og tag den lille skræve hen til Pottemageren på Hovedgaden.

Egnen omkring Sorring var fra omkring 1700-tallet centrum for landets største produktion af glaseret pottemageri. I 1870 fandtes således ca. 70 pottemagere i den lille landsby. Der blev bl.a. fremstillet mælkefade, krukker, kar og andet til husholdningen på landet.

I 1735 blev Sorringegnens pottemagere indkaldt for Kancelliet for at tage brodet fra købstadsåndværkerne. På daværende tidspunkt havde området en større produktion af lervarer end samtlige danske købstæder tilsammen. (Kulturhistoriske bevaringsinteresser, Århus Amt, 1994)

Af de mange pottemagerværksteder findes i dag blot ét, nemlig Sorring Lervarefabrik, hvor bl.a. de traditionelle barsels-

potter endnu bliver lavet. I dette værksted arbejdede kunstneren Asger Jørn (1914-1973) i en periode først i 50'erne, hvor han lavede en serie keramiske vaser, fade og skulpturer. Nogle af disse værker findes i dag på Silkeborg Kunstmuseum.

På Gjern Kommunes byvåben er afbildet en såkaldt barselspotte. På egnen var det forhen almindeligt, at naboer brugte sådanne lerpotter med madvarer til kvinder, som lå i barselseng. Barselspotten er udtryk for godt naboskab.

⚠ Pas på ved krydsning af Hovedgaden i Sorring.

G. Tingvejen

Tingvejen hørte tidligere til en af landets mest befærdede veje, da den var en del af den gamle landevej mellem Skanderborg/Ry og Viborg. Den kom fra Sorring Loddenhøj og forsatte ned over Sminge og Svostrup. Tingvejen bærer sit navn, fordi de gamle tinghuse lå på denne vej (bl.a. det nuværende nr. 34 og før det nr. 27). I Tinghuset blev der holdt rettergang, og når en forbyder var blevet dømt til døden, skulle man hen til den nærliggende Staglehøj og have det udrettet.

⚠ Pas på ved krydsning af Hammelvej ved Skannerup. Kør forsigtigt på grusvejen fra Toften ned til Banestien.

H. Solhøj

I Skannerup Plantage ligger den lyngklædte Solhøj, hvorfra der er udsigt ud over nord siden af Gjern Bakker og Troldhøj. Området omkring Solhøj kaldes Amerika pga. af de tidligere beboeres hårde arbejde med at skaffe til dagen og vejen i lighed med de amerikanske nybyggere. En mindsten er sat på Solhøj for at mindes beplantningen af området, som påbegyndtes i 1918.

Området har tidligere været plaget af ulve, som bl.a. tog bøndernes smådyr og vildtets unger. I 1737 indleverer en Michel Hertz en ulv til tinget, og atter i 1742 otte ulvevalpe. (Kilde: Skannerup Sogn i fortid og nutid, Niels Sehested, 1994)

I. Gjern Å

Åen har formodentligt givet navn til Gjern, som skulle betyde "vandløb" eller lignende. I engene ind mod byen har der ligget en vandmølle, som har tilhørt Tvillum Kloster.

I nærheden af åen ligger der en mose, som kaldes "Svotmuesen", hvor en guldkarret ifølge sagnet ligger sunket.

Læs mere om Gjern Kommune på www.gjernkommune.dk. Øvrige turbeskrivelser og anden information fås ved henvendelse på Rådhuset, Søndergade 54, 8883 Gjern, tlf. 87 560 560.